

**ASSIGNATURES DE LLIURE ELECCIÓ (ALEs)
A LA UPC: OBJECTIUS, ENCÀRREC I PROCEDIMENT**

Acord núm. 27/2005 pel qual s'aprova el document sobre les Assignatures de lliure elecció (ALEs) a la UPC: objectius, encàrrec i procediment

- Document aprovat per la Comissió de Docència del Consell de Govern del dia 17/01/2005
- Document aprovat pel Consell de Govern del dia 31/01/2005

DOCUMENT CG 35/01 2005

Vicerektorat d'Ordenació Acadèmica
Gener 2005



Assignatures de lliure elecció (ALEs) a la UPC: Objectius, encàrrec, reconeixement i procediment

1. Context

Les directrius generals dels plans d'estudi elaborats a redós de la LRU estableixen que un 10% dels crèdits haviem de ser de lliure elecció. El nou decret de grau modifica la situació i omet tota menció explícita al concepte de lliure elecció. Per tant, immersos ja de fet en la transició cap als nous ensenyaments emmarcats en l'Espai Europeu d'Educació Superior (EEES), és un bon moment per reflexionar sobre la situació actual.

Els crèdits de lliure d'elecció en els plans d'estudis actuals es poden aconseguir de tres maneres:

- a) Per reconeixement de crèdits cursats en altres assignatures: optatives de la pròpia titulació¹; i obligatòries o optatives d'altres titulacions, del mateix o altres centres, de la UPC o altres universitats, sempre que no corresponguin a continguts que ja s'imparteixin en el pla d'estudis que segueix l'estudiant
- b) Per reconeixement de crèdits per activitats desenvolupades fora del centre docent (cursos d'idiomes, cooperació educativa, esport, etc)
- c) Cursant assignatures específiques (ALEs)

A la UPC, el repartiment entre les tres opcions dóna, aproximadament, que un 33% correspon a a), un 41% a b) i un 26% a c).

Pel que fa a les ALEs, el curs 2004/05 se n'ofereixen, als centres propis de la UPC, 357 (comptant doble les que tenen oferta en tots dos quadrimestres). Això representa, aproximadament, 1322 crèdits. 305 ja s'havien ofert en cursos anteriors i 52 ho fan per primer cop el curs actual. De les primeres, 120 (un 39%, aproximadament 445 crèdits) no s'han encarregat; de les noves, 26 (un 50%, aproximadament 96 crèdits) tampoc s'han encarregat. De les històriques, 69 (un 23%, aproximadament 256 crèdits) han tingut una matrícula baixa² els darrers cursos.

Aquestes i més dades històriques sobre l'encàrrec d'ALEs, el nombre de places ofert i la matrícula assolida es poden consultar al document 5/12 del Consell de Govern del 10 de desembre de 2004.

¹ No tots els centres contempen aquesta possibilitat

² Matrícula baixa: menys de 15 estudiants de mitjana, excepte si l'oferta de places ja és reduïda

En resum: les ALEs no són estrictament imprescindibles per a poder cobrir la demanda de crèdits de lliure elecció; però, en canvi, n'hi ha una oferta molt considerable. Per altra banda, força directors i directores de departament de la UPC opinen que la tasca docent del PDI a la UPC és considerablement alta. Finalment, els canvis que comporten l'EEES i l'objectiu estratègic d'incrementar les activitats de formació al llarg de la vida a la UPC, en un marc pressupostari com l'actual, fan pensar que cal esmerçar recursos que ara es dediquen a la docència de grau a aquestes noves tasques.

Per tot plegat, doncs, convé redissenyar i redimensionar, a la baixa, l'oferta d'ALEs.

2. Objectius de les ALEs

Les opcions a) i b) de l'apartat precedent serveixen per a complementar la formació dels estudiants amb matèries i activitats que no siguin específiques de la titulació que cursen, que és un objectiu de la lliure elecció. Aleshores, l'encàrrec d'ALEs hauria de correspondre a algun dels criteris següents:

- 1) Fornir coneixements complementaris i transversals, referits a: implicacions socials de la ciència, la tecnologia i l'art i, en particular, de l'activitat professional que correspongui, amb perspectiva històrica i amb èmfasi en la problemàtica de la sostenibilitat (Model docent, prop. 11)
- 2) Augmentar la competència lingüística de l'alumnat, especialment en la llengua anglesa i orientada específicament a les titulacions de la UPC. (Model docent, prop. 9)
- 3) Experimentar amb noves metodologies docents, com ara la docència no presencial, o que desenvolupin competències transversals (capacitat de comunicació, de treballar en equip, de dirigir equips; creativitat i iniciativa; reconeixement de la diversitat i de la multiculturalitat) (Model docent, prop. 11)

I, tenint en compte que estem en una etapa de transició cap un nou model docent, s'hi podrien afegir dos criteris:

- 4) Complementar la formació pròpia de la titulació
- 5) Oferir complements de formació als estudiants que tenen intenció de cursar posteriorment altres titulacions

3. Encàrrec i reconeixement de la docència en ALEs

La situació actual, en què un gran nombre d'ALEs s'imparteixen sense que cap centre no les hagi encarregat³ de manera específica, provoca problemes en l'organització acadèmica de la UPC i caldria, en la mesura del que és raonable, evitar-la.

³ En tot cas hi ha un vist i plau d'un centre –i del departament–, amb caràcter sovint formal, avala la validesa acadèmica de l'assignatura

A més, alguns centres docents han mostrat interès per redissenyar l'oferta d'ALEs, tot demanar criteris genèrics per fer-ho. En el punt anterior ja s'han exposat aquests criteris.

Cal, doncs, que els centres, dins de l'assignació de punts de docència que reben de la universitat, facin la reserva oportuna de punts per pre-assignar la impartició de les ALEs que considerin pertinents. Aquest encàrrec preliminar ha de ser objecte de negociació amb les unitats d'adscripció orgànica del PDI, com el de la resta de matèries. S'hi ha d'afegir una pre-assignació d'ALEs que, pel seu caràcter transversal o no lligat estrictament a cap centre, ha de proposar directament el Consell de govern: assignatures d'anglès, sobre la problemàtica de la sostenibilitat, ALEs Intercampus. Finalment, s'ha d'arribar a un encàrrec acordat per totes les parts, que ha d'incloure el llistat de les ALEs que s'han d'impartir.

Ara bé, altre cop prenent en consideració la situació de transició cap a l'EEES, es pot autoritzar, excepcionalment, la impartició d'ALEs que no han estat encarregades, si algun PDI insisteix en fer-ho. En tal cas, caldria garantir la seva validesa acadèmica i adequació als criteris esmentats al punt 2 i comprovar, si escau, que la matrícula en els darrers anys ha estat suficient. Aleshores, l'assignatura es podria impartir, però amb caràcter complementari a l'encàrrec acadèmic que la unitat hagi acordat per al PDI i sense efectes per al còmput de l'assignació de docència que assumeix la unitat.

4. Calendari i circuit

Atès el que s'ha exposat, el circuit per a acordar la inclusió d'una ALE en l'oferta de la UPC hauria de ser el següent:

1. Quan l'oferta de l'ALE és a iniciativa d'un PDI, aquest, un cop obtingut el vist-i-plau de la seva unitat d'adscripció orgànica, l'ha de fer arribar al centre docent que estimi pertinent. Excepcionalment, si té un caràcter molt transversal i deslligat de qualsevol centre, la pot adreçar directament al vicerectorat de docència i extensió universitària. El format per fer-ho serà diferent per les que ja s'han impartit i les que es proposen per primer cop; per a les primeres, caldrà confirmar que hi ha interès en seguir-les impartint; i en el segon cas caldrà omplir una fitxa, amb èmfasi en els objectius que vol cobrir l'assignatura; però sense requerir el desenvolupament d'un pla docent detallat, en aquesta primera fase.
2. Si el centre considera pertinent la proposta, la inclou en la pre-assignació de docència que fa a la unitat d'adscripció orgànica del PDI.
3. Si l'oferta de l'ALE és a iniciativa d'un centre, o del Consell de govern, aquests la inclouen en la pre-assignació de docència que fan a les unitats bàsiques⁴.

⁴ Cas de ser a iniciativa del Consell de govern, si escau, acorda amb algun centre com resoldre les necessitats logístiques (aules, etc) que comporti

4. Cas que en l'acord final d'assignació de docència s'hi inclogui l'ALE en qüestió, aquesta s'integra en l'oferta de la UPC pel curs següent, en les condicions (crèdits, trimestre) que figurin a l'acord esmentat. Aquesta integració resta subjecta a la condició que el PDI que n'és responsable proporcioni la resta d'informació necessària (temari detallat, configuració acadèmica...) que li requerirà el Servei de gestió acadèmica.
5. Si un PDI segueix interessat en impartir una ALE que no ha entrat en l'acord esmentat al punt 4, aquesta ALE es pot incorporar a l'oferta si es donen les condicions establertes a l'apartat 3. En particular, cal que:
 - 5.1. El PDI manifesti explícitament que aquesta tasca té un caràcter complementari, que realitzarà sense detriment de la resta d'activitats que figurin en el seu encàrrec acadèmic personalitzat
 - 5.2. Hi hagi l'acord de la seva unitat d'adscripció orgànica
 - 5.3. Hi hagi l'acord del centre docent que se'n faci càrrec a efectes de gestió acadèmica
 - 5.4. El PDI proporcioni la resta d'informació necessària (temari detallat, configuració acadèmica...) que li requerirà el Servei de gestió acadèmica.

El calendari, per tal d'adequar-se a la resta de procediments d'assignació de docència, ha de ser el següent:

- Punt 1: Entre l'1 i el 15 de febrer
- Punts 2 i 3: Abans del 28 de febrer
- Punts 4 i 5: Entre el 15 i el 31 de maig

5. Disposició derogatòria

Aquest document modifica diversos aspectes de l'acord del Consell de Govern provisional sobre *Crèdits de lliure elecció: assignatures i activitats* (acord 108/2003, document CGp 24/5 2003).

En concret, en l'apartat 2.1 *L'oferta d'ALEs*, deixen de tenir validesa els ítems següents:

- 1 (atribuïa la iniciativa al PDI en exclusiva)
- 2 (forçava el caràcter quadrimestral de les ALEs)
- 6, 7, 8 (establien el procediment)